ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ԹԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

2014 ԹՎԱԿԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ԵՎ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

Ո Ւ Ղ Ե Ց Ո Ւ Յ Ց

ԵՐԵՎԱՆ 2013

ՀՏԴ 373:911 (03)
ԳՄԴ 74.2+26.8 y2
Ա 653

Պատասխանատու՝ **ԼՈՒՍԻՆԵ ԱՍԼԱՆՅԱՆ**

Գնահատման և թեստավորման կենտրոնը շնորհակալություն է հայտնում ՀՀ բուհերի աշխարհագրության մասնագետներին, ԿԳՆ կրթության ազգային ինստիտուտին, շտեմարանի աշխատանքային խմբին, ուսուցիչներին և բոլոր անձանց՝ ուղեցույցի նախագծի վերաբերյալ հայտնած կարծիքների, ներկայացրած առաջարկությունների և դիտողությունների համար, որոնք հաշվի են առնվել ուղեցույցի սույն տարբերակում:

Ա 653 **Աշխարհագրություն : Պետական ավարտական և միասնական քննությունների ուղեցույց: Գնահատման և թեստավորման կենտրոն, 2013. 16 էջ:**

ԳՄԴ 74.2+26.8 y2

ISBN 978-99941-864-5-7

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԽԱԲԱՆ 4

ԹԵՍՏԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ..... 5

ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ
ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՁԵՎԱԹՂԹԻ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ..... 6

ԹԵՍՏԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿՎՈՂ
ՆՅՈՒԹԸ..... 14

ՑՈՒՑՈՒՄՆԵՐ 14

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ ՁԵՎԱԹՂԹԻ ՆՄՈՒՇԸ..... 15

ՆԱԽԱԲԱՆ

«Աշխարհագրություն» առարկայի պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստերում նախորդ տարիների թեստերի համեմատությամբ տեղի են ունեցել մի շարք փոփոխություններ: Մշակվել են նոր տիպի առաջադրանքներ, որոնք մինչ այժմ չեն եղել աշխարհագրության թեստերում: Ըստ այդմ փոխվել է նաև թեստի կառուցվածքը:

Ուղեցույցում ներկայացված են 2014թ. պետական ավարտական և միասնական քննությունների թեստերի նոր կառուցվածքը, տրված են առաջադրանքների կառուցվածքային տիպերը, առաջադրանքներում ընդգրկվելիք ծրագրային նյութի շրջանակները, պատասխանների ձևաթղթում լրացման կարգի բացատրությունները:

Աշխարհագրության պետական ավարտական և միասնական քննությունների համար որպես հիմք և սկզբնաղբյուր են ընդունվում «Աշխարհագրություն» առարկայի ուսումնական ծրագրերը և դպրոցական դասագրքերը, ինչպես նաև «Աշխարհագրություն» առարկայի պետական ավարտական և միասնական քննությունների շտեմարանները:

1. ԹԵՍՏԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ

Թեստը բաղկացած է երկու՝ Ա և Բ մակարդակներից: Քննական թեստը ներառում է 70 առաջադրանք (80 միավոր): Ա մակարդակի առաջադրանքները վերաբերում են ավարտական քննությանը և միասնական քննության ավարտական մասին: Միասնական քննությունը ներառում է Ա և Բ մակարդակները:

Ա մակարդակը ներառում է 45 առաջադրանք (1-45), Բ մակարդակը՝ 25 առաջադրանք (46-70): Ա մակարդակում ընտրովի պատասխանով առաջադրանքները 40-ն են՝ (1-40), կարճ պատասխանով առաջադրանքները՝ 4-ը (41-44), իսկ պնդումների փունջը 1-ն է՝ բաղկացած 6 պնդումներից՝ (45): Բ մակարդակում ընտրովի պատասխանով առաջադրանքները 15-ն են (46-60), կարճ պատասխանով առաջադրանքները՝ 9-ը (61-69), իսկ պնդումների փունջը 1-ն է բաղկացած 6 պնդումներից՝(70): Ընտրովի և կարճ պատասխանով առաջադրանքներից յուրաքանչյուրի ճիշտ պատասխանին տրվում է 1 միավոր, պնդումների փնջին՝ առավելագույնը 6 միավոր:

Թեստի ընդհանուր միավորը 80 է:

Պետական ավարտական և միասնական քննական թեստի Ա և Բ մակարդակների առաջադրանքների կատարման համար տրվում է 180 րոպե:

Միասնական քննության միավորը հաշվարկվում է 20 միավորանոց սանդղակով՝ հիմնվելով ամբողջ աշխատանքից (Ա և Բ մակարդակներից) դիմորդի հավաքած միավորների վրա:

Շրջանավարտի ավարտական (Ա մակարդակ) գնահատականը որոշվում է 20 միավորանոց սանդղակով:

Թեստի և՛ Ա, և՛ Բ մակարդակներում ընդգրկված են առաջադրանքներ կառուցվածքային բոլոր տեսակներից և բովանդակային բոլոր բաժիններից:

ԹԵՍՏԻ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ

Թեստի մակարդակները	Առաջադրանքների կառուցվածքային տեսակները	*Առաջադրանք-ների քանակը*	*Առավելագույն միավորը*
Ա մակարդակ	Ընտրովի պատասխա-նով առաջադրանքներ	40	40
Ա մակարդակ	Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ	4	4
Ա մակարդակ	Պնդումների փունջ	1	6
Բ մակարդակ	Ընտրովի պատասխա-նով առաջադրանքներ	15	15
Բ մակարդակ	Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ	9	9
Բ մակարդակ	Պնդումների փունջ	1	6
Ընդամենը		70	80

2. ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ՏԵՍԱԿ-ՆԵՐԸ ԵՎ ՁԵՎԱԹՂԹԻ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

1. ***Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ***

Կառուցվածքը: Ձևակերպվում է հարցը և տրվում է պատասխանի չորս տարբերակ, որոնցից միայն մեկն է ճիշտ:

Նմուշ. **Այն հարթավայրը, որը գտնվում է 0-200 մ բացարձակ բարձրության վրա, կոչվում է՝**

1) բարձրավայր
2) սարահարթ
3) ցածրավայր
4) դաշտավայր

Նմուշ. **Ո՞ր պնդումն է ճիշտ:**

1) Աշխարհագրական լայնությունը երկրի մակերևույթի որևէ կետի հեռավորությունն է հասարակածից՝ արտահայտած աստիճաններով:
2) Խոշոր մասշտաբի քարտեզների խմբի մեջ մտնում են 1: 1000000-ից ավելի մեծ մասշտաբի քարտեզներ:

3) Տարբեր քարտեզներից կազմված գիրքը կոչվում է ուրվագծային քարտեզ:
4) Քարտեզի և գլոբուսի վրա հասարակածին զուգահեռ տարված երևակայական շրջագծերը կոչվում են միջօրեականներ:

Նմուշ. **Երկու քաղաքների միջև իրական հեռավորությունը 150 կմ է: Նրանց միջև եղած հեռավորությունը 1:1 000 000 մասշտաբի քարտեզի վրա կլինի՝**

1) 150 սմ
2) 15 սմ
3) 30 սմ
4) 45 սմ

Նմուշ. **Ընտրել գետերի և ջրամբարների անվանումների տրված համապատասխանության ճիշտ շարքը:**

1. Որոտան	ա. Կեչուտ
2. Արփա	բ. Ապարան
3. Քասախ	գ. Սպանդարյան
4. Ախուրյան	դ. Ախուրյան

1) 1 - ա, 2 -բ, 3 - գ, 4 - դ
2) 1 - գ, 2 - ա, 3 - դ, 4 -բ
3) 1 - գ, 2 - ա, 3 - բ, 4 - դ
4) 1- ա, 2 - դ, 3 - գ, 4 – բ

Ձևաթղթում լրացման կարգը:
Այս առաջադրանքներին պատասխանելուց հետո շրջանավարտը համապատասխան համարով առաջադրանքի ուղղահայաց սյունակի պատասխանների հնարավոր չորս տարբերակների վանդակներից մեկում պետք է դնի «X» նշանը: Օրինակ՝ եթե դիմորդը 7-րդ առաջադրանքի համար ընտրել է 3-րդ պատասխանը, ապա դա պետք է նշի հետևյալ ձևով՝

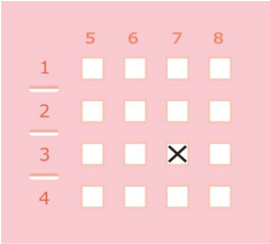

2. Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ

Տրվում է աշխարհագրական օբյեկտների, տեղանունների և այլ բառաշարք, և վերջինիս վերաբերյալ ձևակերպվում է պահանջը կամ հարցը, որին պատասխանելիս մեկ կամ մի քանի թվեր պետք է լրացնել:

Նմուշ. **Գրել այն լճերի համարները, որոնք գտնվում են Եվրասիա մայրցամաքում:**
1. Վիկտորիա, 2. Էյր, 3.Նյասա, 4. Արալյան, 5. Բայկալ, 6. Օնտարիո, 7. Օնեգա, 8.Վերին

Նմուշ. **Տրված երկրներից որո՞նք են միապետություններ:**
1.Իրան, 2. Ռուսաստան, 3. Իսպանիա, 4. ԱՄՆ, 5. Մեծ Բրիտանիա, 6. Սաուդյան Արաբիա, 7.Գերմանիա, 8. Ճապոնիա

Ձևաթղթում լրացման կարգը: Այս առաջադրանքներին պատասխանելիս անհրաժեշտ է գրել կարճ պատասխանը՝ համապատասխան առաջադրանքի հորիզոնական վանդակներից յուրաքանչյուրում գրելով մեկ թվանշան:
Օրինակ՝ եթե 41-րդ առաջադրանքի պատասխանը 457 թիվն է, ապա այն պետք է լրացնել հետևյալ ձևով՝

Գնահատման չափանիշը: Լիարժեք ճիշտ պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր, սխալ կամ թերի պատասխանի կամ պատասխանի բացակայության դեպքում միավոր չի տրվում:

Վերադասավորմամբ: Անհրաժեշտ է վերադասավորել միավորների համարները՝ ըստ պահանջի:

Նմուշ. **Տրված է Երկրի պատմության երկրաբանական ժամանակագրությունը: Վերադասավորել տրված ժամանակաշրջանները՝ սկսած ամենավաղից:**

1. Կավիճ, 2 . Սիլուր, 3. Անթրոպոգեն

64	2	1	3		

Ձևաթղթում լրացման կարգը:
Պատասխանը թվերի շարք է, որում թվերի հերթականության պահպանումը **պարտադիր է**: Տրված վանդակներից յուրաքանչյուրում պետք է գրել մեկ թվանշան:

Գնահատման չափանիշը*:* Լիարժեք ճիշտ պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր, սխալ կամ թերի պատասխանի կամ պատասխանի բացակայության դեպքում միավոր չի տրվում:

Կարճ պատասխանով խնդիր- առաջադրանքներ:
Տրվում է խնդիր-առաջադրանք, որի համար նշվում է առաջադրանքի լուծումից ստացված պատասխանի թվային արժեքը, որը դրական ամբողջ թիվ է: Պատասխանում պետք չէ նշել չափման միավորը:

Նմուշ. **65.** Երկու քաղաքներ հասարակածի վրա են: Դրանցից մեկը արլ. ե. 40°-ի, իսկ մյուսը՝ արմ. ե. 70°–ի վրա է: Որոշել քաղաքների ամենակարճ հեռավորությունը կիլոմետրերով:

65	1	2	2	1	0

Նմուշ. (66-67) Գետի ակունքի բացարձակ բարձրությունը 2200 մ է, իսկ գետաբերանինը՝ 1000 մ: Նրա երկարությունը 80 կմ է:

66. Որոշել գետի անկումը:

67. Որոշել գետի թեքությունը:

66	1	2	0	0	
67	1	5			

Նմուշ. (68-69) Երկրի բնակչության թիվը 1,5 մլն է: Մեկ տարվա ընթացքում ծնվածների թիվը 25 000 մարդ է, իսկ մահացածների թիվը՝ 10 000 մարդ:

68. Որոշել բնակչության բացարձակ բնական աճը:

69. Որոշել բնական աճի գործակիցը (‰):

68	1	5	0	0	0
69	1	0			

Ձևաթղթում լրացման կարգը:

Այս առաջադրանքներին պատասխանելիս անհրաժեշտ է նախատեսված հորիզոնական հինգ վանդակներից յուրաքանչյուրում գրել մեկ թվանշան: Առաջադրանքի պատասխանը կարող է լինել 0-ից 99999-ը ոչ բացասական ամբողջ թվերից որևէ մեկը: Օրինակ՝ 65-րդ առաջադրանքի պատասխանը 12210 է, 66-րդինը՝ 1200, 67-րդինը՝15, 68-րդինը՝ 15000, 69-րդինը՝ 10:

Գնահատման չափանիշը*:* Լիարժեք ճիշտ պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր, սխալ կամ թերի պատասխանի կամ պատասխանի բացակայության դեպքում միավոր չի տրվում:

3. Պնդումների փունջ

Կառուցվածքը: Որևէ թեմայի շուրջ տրվում է 6 պնդում, որոնցից յուրաքանչյուրին հնարավոր է տալ երեք տիպի պատասխան՝ «Ճիշտ է», «Սխալ է» կամ «Չգիտեմ»: Այս առաջադրանքից հնարավոր է վաստակել առավելագույնը 6 միավոր:

Նմուշ. ***70.*** **ՀՀ կլիմայի վերաբերյալ տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ կամ սխալ:**

1) Հանրապետության տարածքը արևադարձային կլիմայական գոտում է:
2) Տարվա տաք կեսին գերիշխում են Իրանական բարձրավանդակից թափանցող արևադարձային օդային զանգվածները:
3) Տարվա ընթացքում առավելագույն տեղումները լինում են նոյեմբեր–դեկտեմբեր ամիսներին:
4) Տարվա ընթացքում ամենաշատ ամպամած օրերը լինում են Գեղարքունիքի մարզում (Մարտունի):
5) ՀՀ–ում ամենաշատ տեղումներ լինում են Արագած և Կապուտջուղ լեռնագագաթներին:
6) Տարվա ցուրտ ժամանակահատվածում միջլեռնային գոգավորություններում դիտվում է ջերմաստիճանային շրջադասություն (ինվերսիա):

Ձևաթղթում լրացման կարգը: Պատասխանների ձևաթղթում պնդումների փնջի յուրաքանչյուր պնդման համարի ներքևում տրված է երեք վանդակ: Տրված պնդման պատասխանը գտնելուց հետո անհրաժեշտ է դրան համապատասխանող վանդակում դնել « X» նշանը:
Օրինակ՝ 70-րդ առաջադրանքը պնդումների փունջ է և յուրաքանչյուր պնդման համար ընտրված պատասխանը լրացվում է հետևյալ ձևով՝

70	1	2	3	4	5	6
Ճիշտ է		X			X	X
Սխալ է	X		X	X		
Չգիտեմ						

Գնահատման չափանիշը:
Յուրաքանչյուր պնդման դիմաց ճիշտ նշված «Ճիշտ է» կամ «Սխալ է» պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր: «Չգիտեմ» պատասխանի համար միավոր չի տրվում: Յուրաքանչյուր սխալ նշված «Ճիշտ է» կամ «Սխալ է» պատասխանի համար առաջադրանքին տրվելիք միավորներից հանվում է մեկ միավոր: Եթե առաջադրանքի 6 պնդումներից ստացված միավորների գումարը դրական է, այն համարվում է այդ առաջադրանքի գնահատականը: Հակառակ դեպքում, այսինքն՝ երբ միավորների գումարը 0 կամ բացասական թիվ է, առաջադրանքի գնահատականը կլինի 0: Այսպիսով՝ գնահատվում է ոչ թե ամեն մի պնդում առանձին, այլ առաջադրանքն ամբողջությամբ:

Ձևաթղթում տրված է սխալ նշված պատասխանն ուղղելու 5 հնարավորություն, որից 2-ը՝ ընտրովի պատասխանով առաջադրանքների համար, 2-ը՝ կարճ պատասխանով առաջադրանքների, իսկ 1-ը՝ պնդումների փնջի:

Եթե անհրաժեշտ է փոխել սխալ նշված պատասխանը ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներում, ապա դաշտի վերևի հորիզոնական վանդակներում պետք է գրվի առաջադրանքի համարը, իսկ նրանից ներքև գտնվող սյունակի համապատասխան վանդակներից մեկում դրվի «X» նշանը:

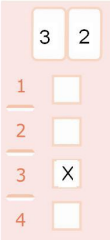

Սխալ նշված պատասխանը կարճ պատասխան պահանջող առաջադրանքներում փոխելու դեպքում հորիզոնական առաջին երկու վանդակներում գրվում է առաջադրանքի համարը, որից հետո հաջորդ հինգ վանդակներում լրացվում է պատասխանը:

Պնդումների փնջի սխալ նշված պատասխանը փոխելու դեպքում ուղղման դաշտի հորիզոնական վանդակներում պետք է գրել առաջադրանքի համարը և պնդման համարը, իսկ նրանից ներքև ճիշտ պատասխանին համապատասխանող վանդակում դնել «X» նշանը:

3. ԹԵՍՏԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿՎՈՂ ՆՅՈՒԹԸ

Թեստը պարունակում է աշխարհագրության դպրոցական ծրագրի բաժինները հետևյալ **մոտավոր** համամասնություններով.

Հ/Հ	«Աշխարհագրություն» առարկայի հիմնական բաժինները	Մոտավոր մասնաբաժին (%)
1.	Ընդհանուր տեղեկություններ Երկիր մոլորակի մասին	9%
2.	Աշխարհագրական թաղանթ	17%
3.	Մայրցամաքներ և օվկիանոսներ	18%
4.	Հասարակական աշխարհագրություն: Աշխարհ	14%
5.	Տարածաշրջաններ և երկրներ	18%
6.	Հայաստանի աշխարհագրություն	17%
7.	Բնություն-հասարակություն փոխհարաբերությունները մարդկության համամոլորակային հիմնախնդիրներ	7%

4. ՑՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Քննության ժամանակ դիմորդը կարող է օգտագործել պարզագույն հաշվիչ:

Պատասխանների ձևաթուղթը լրացվում է միայն սև գելային գրիչով:

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ ՁԵՎԱԹՈՒՂԹ

2014թ. միասնական քննություն

Պատասխանների ձևաթուղթ

Աշխարհագրություն

ազգանուն

անուն հայրանուն

անձնական համար

Եղե՛ք ուշադիր

* Լրացրե՛ք միայն սև գելային գրիչով:
* Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներում և պնդումների փնջերում Ձեր ընտրած տարբերակի համարին համապատասխանող վանդակում դրե՛ք X նշանը (միևնույն սյունակի մեկից ավելի վանդակներում ցանկացած նշում կհամարվի սխալ):
* Թվերը գրե՛ք հետևյալ տեսքով՝ 0 5

Թեստ № 1 2 3 4

Ա մակարդակ — Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

Պատասխանի համարը

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1																					1
2																					2
3																					3
4																					4

Պատասխանի համարը

	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	
1																					1
2																					2
3																					3
4																					4

Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ

Կարճ պատասխան

41 42 43 44

Պնդումների փունջ

Պնդումների փունջ

45	1	2	3	4	5	6
Ճիշտ է						
Սխալ է						
Չգիտեմ						

Բ մակարդակ — Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

Պատասխանի համարը

	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
1															
2															
3															
4															

Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ

61 62 63 64

Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ

Կարճ պատասխան

65 66 67 68 69

Պնդումների փունջ

Պնդումների փունջ

70	1	2	3	4	5	6
Ճիշտ է						
Սխալ է						
Չգիտեմ						

Արտագրե՛ք այս նախադասությունը՝

Ա և Բ մակարդակներում սխալ նշված պատասխանները փոխելու տեղը

Ընտրովի	Պնդ. փունջ	Կարճ
1 2 3 4	Ճիշտ է / Սխալ է / Չգիտեմ	

Փոխված պատասխանների քանակը

Ծանոթ եմ քննության կարգին:

Տպագրվել է Գնահատման և թեստավորման կենտրոնում:
Տպաքանակը՝ 7075 16 էջ:
Գրքույկը վաճառքի ենթակա չէ:
Ք. Երևան, Այգեստան 9/4, հեռ. 57.63.37
www.atc.am